

2021-06-09
Dnr 2021:995
1 (7)

Consensum Lund AB

556602-3684

info@consensum.se

Consensum Gymnasium Sollentuna

charlotte.straat@consensum.se

Kvalitetsgranskning av reella möjligheter till grundläggande behörighet för elever på yrkesprogram

Skolinspektionen genomför med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) en tematisk kvalitetsgranskning. Syftet med granskningen är att bedöma kvaliteten i hur olika gymnasieskolor möjliggör för elever på yrkesprogram att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskola.¹

Med anledning av alla de utmaningar som skolor har att hantera under rådande pandemi fattar Skolinspektionen i denna kvalitetsgranskning beslut med rekommendationer utan krav på redovisning.

Denna granskning avser Consensum Gymnasium Sollentuna belägen i Sollentuna kommun. Huvudman för skolan är Consensum Lund AB. Totalt cirka 40 slumpvis utvalda gymnasieskolenheter ingår i granskningen. Consensum Gymnasium Sollentuna är en av dessa. På skolenheten går 149 elever på vård- och omsorgsprogrammet varav 23 läser yrkesintroduktion med inriktning vård- och omsorg. Skolinspektionen har genomfört två gruppintervjuer med elever, en gruppintervju med lärare, en intervju med skolans studie- och yrkesvägledare samt en intervju med rektorn. Intervjuerna genomfördes via videolänk den 27 och den 28 april 2021 av utredarna Elisabeth Hejman, Olivia Öberg och Ana-Maria Koci Spång. Intervjuerna har sammanställts i ett protokoll som kommunicerats med huvudman och skola. Protokollet ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut.

Skolinspektionen framhåller vikten av att de elever som har bidragit med synpunkter informeras om detta beslut.

De samlade iakttagelserna från alla skolorna som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras runt årsskiftet 2021/22.

¹ De kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskola, och som inte ingår i de flesta yrkesprogram, är svenska 2 och 3, alternativt svenska som andraspråk 2 och 3, samt engelska 6. Dock ingår svenska 2/svenska som andraspråk 2 i de programgemensamma ämnena på vård- och omsorgsprogrammet och barn- och fritidsprogrammet och engelska 6 på hotell- och turismprogrammet.

2021-06-09
Dnr 2021:995
2 (7)

Skolinspektionens beslut

Granskningen utgår från följande övergripande frågeställning:

I vilken utsträckning har elever på yrkesprogram reella möjligheter att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet?

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp för det granskade området. En sammanställning av de författningar som granskningen utgår från finns bifogad som bilaga sist i beslutet.

Skolinspektionen bedömer att eleverna vid Consensum Gymnasium Sollentuna i hög utsträckning har reella möjligheter att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet.

Skolinspektionens bedömningar

Reella möjligheter för elever på yrkesprogram att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet

Här bedöms kvaliteten i skolans arbete i förhållande till hur skolan:

- Informerar och vägleder elever
- Organiserar och planerar behörighetsgivande kurser
- Följer upp och analyserar skillnader mellan olika yrkesprogram och mellan olika elevgrupper

Elever får information och vägledning inför val av behörighetsgivande kurser

Granskningen visar att det vid Consensum Gymnasium Sollentuna finns en tydlig struktur för hur och när eleverna ska ges information om möjligheterna att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet. Av intervjuer framgår att såväl studie- och yrkesvägledaren som mentorerna samt ämneslärarna bidrar till att eleverna återkommande under gymnasietiden får information om möjligheterna och vilken nytta de kan ha av att läsa de behörighetsgivande kurserna. I början av år 1, samt inför elevernas val av kurser för kommande läsår, informerar studie- och yrkesvägledaren respektive klass om möjligheterna att välja kurserna. Eleverna delges studie- och yrkesvägledarens presentationer även i skrift på skolans digitala plattform. Skolan informerar även elever och vårdnadshavare om grundläggande behörighet i veckobrevet.

2021-06-09
Dnr 2021:995
3 (7)

Granskningen visar vidare att eleverna har möjligheter till mer individuellt inriktad vägledning. Av intervjuer framgår att samtliga elever uppmuntras till individuell vägledning av studie- och yrkesvägledaren som finns tillgänglig på skolan alla dagar i veckan. Den individuella vägledningen sker oftast på elevernas initiativ, men studie- och yrkesvägledaren tar även kontakt med elever som skolan vet kan vara i behov av vägledning. Eleverna ges också vägledning under sina utvecklingssamtal med respektive mentor och genom att undervisande ämneslärare berättar om nästkommande kurs och dess innehåll.

Utbildningen är organiserad så att alla elever ges möjlighet att läsa behörighetsgivande kurser

Av granskningen framgår att utbildningen är organiserad så att alla elever har möjlighet att läsa de behörighetsgivande kurserna. Av intervjuerna framgår att eleverna på Consensum Gymnasium Sollentuna kan välja att läsa kurserna som programfördjupning eller som individuellt val, vilket innebär att kurserna ryms inom elevernas ordinarie gymnasieutbildning.

Vidare visar granskningen att kurserna arrangeras på ett sätt som ger eleverna reella möjligheter att delta i undervisningen. Av intervjuer framgår att lektionerna för kurser inom elevernas programfördjupning eller individuellt val utgör ett naturligt inslag i skoldagen. De behörighetsgivande kurserna är förlagda på de dagar då eleverna är på plats i skolan. När eleverna har arbetsplatsförlagt lärande (APL) är det uppehåll i de skolförlagda studierna.

Granskningen visar också att kurserna organiseras på ett sätt som ger eleverna möjlighet till stöd för att genomföra kurserna. Av intervjuerna framgår att skolan arbetar för att tillgodose elevers behov av särskilt stöd i behörighetsgivande kurser på samma sätt som i andra kurser, exempelvis genom stöd av speciallärare. Skolan har även schemalagd stödttid där eleverna kan få stöd av undervisande lärare.

Rektorn följer upp elevers val av behörighetsgivande kurser

Granskningen visar att det sker en uppföljning av elevers val av behörighetsgivande kurser framför allt på individnivå. Mentorer och lärare följer upp elevernas val och resultat på individnivå, medan rektorn följer upp statistik på skolnivå. Rektor uppmärksammar och följer upp hur och varför elever väljer, respektive inte väljer, att läsa kurser som ger grundläggande behörighet. Utifrån uppföljningen har rektor analyserat orsaker till skillnader mellan olika elevgrupper för att öka medvetenheten om anledningar till elevernas val. Exempelvis har rektorn identifierat att det finns skillnader mellan kön och program i hur eleverna väljer att läsa de behörighetsgivande kurserna och att elevernas val bland annat utgår från socioekonomiska förutsättningar. Utifrån analysen vidtar rektor åtgärder som syftar till att förebygga och undanröja organisatoriska eller andra hinder för elevers möjlighet att läsa behörighetsgivande kurser. Exempelvis har rektor genom-

2021-06-09
Dnr 2021:995
4 (7)

fört kompetensutvecklingsinsatser för lärarna för att bättre möta elevernas behov. Till-
sammans med ett aktivt arbete för att öka elevernas motivation har informationen an-
passats så att elevernas förståelse för valets innebörd har stärkts.

Skolinspektionen avslutar med detta beslut denna granskning.

På Skolinspektionens vägnar

X Ylva Gunnars

Beslutsfattare
Signerat av: Ylva Gunnars

X Elisabeth Hejman

Föredragande
Signerat av: Elisabeth Hejman

I handläggningen av ärendet har även utredare Oliva Öberg deltagit.

Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

2 kap. 8 §

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

2 kap. 10 §

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket, om inte annat anges.

2 kap. 29 §

Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

4 kap. 3 §

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

4 kap. 4 §

Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå.

Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

4 kap. 5 §

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

15 kap. 19a §

Varje elev ska ha en mentor som ska följa elevens kunskapsutveckling och studiesituation med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet. Mentorn ska särskilt uppmärksamma tecken på att eleven kan behöva stöd och i så fall skyndsamt informera berörd skolpersonal.

15 kap. 20 §

Minst en gång varje termin ska rektorn se till att eleven ges en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation (utvecklingssamtal).

En elevs vårdnadshavare ska få sådan information som avses i första stycket.

16 kap. 3 §

Yrkesprogrammen ska utgöra grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning.

Alla elever på yrkesprogram ska inom ramen för sin gymnasieutbildning ges möjlighet att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå.

26 kap. 19 §

Statens skolinspektion ska granska kvaliteten i sådan utbildning och annan verksamhet som står under dess tillsyn eller under tillsyn av en kommun enligt detta kapitel.

Gymnasieförordningen (2010:2039)

4 kap. 5 §

Statens skolverk får meddela föreskrifter om vilka kurser som får erbjudas som programfördjupning för varje program.

4 kap. 7 § första–fjärde stycket

Huvudmannen för en gymnasieskola beslutar om vilka kurser som ska erbjudas som individuellt val.

Eleven har dock rätt att inom utrymmet för individuellt val läsa

1. en kurs i idrott och hälsa utöver vad som finns på studievägen,
2. minst en kurs i estetiska ämnen, och
3. de kurser som krävs för grundläggande högskolebehörighet på grundnivå om eleven går på ett yrkesprogram.

Undantag från vad som föreskrivs i andra stycket 1 och 2 får göras om det finns synnerliga skäl.

Statens skolverk får meddela föreskrifter om vilka kurser som får ingå i de ämnen som avses i andra stycket 2.

4 kap. 23 §

En elev får delta frivilligt i undervisning i en eller flera kurser som ligger utanför elevens fullständiga program, om eleven på ett tillfredsställande sätt kan antas genomföra såväl kurserna på den ordinarie studievägen som de frivilliga kurserna (utökat program). Beslutet fattas av rektorn.

En elev på ett yrkesprogram i gymnasieskolan har utan särskilt beslut rätt att som utökat program läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskoleutbildning på grundnivå. Huvudmannen är dock bara skyldig att tillgodose detta om eleven senast vid utgången av det andra läsåret har anmält att han eller hon vill läsa de aktuella kurserna.

En elev som följer ett utökat program har rätt till garanterad undervisningstid utöver vad som föreskrivs i 16 kap. 18 § respektive 19 kap. 20 § skollagen (2010:800).

Förordning (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan**2.4 Utbildningsval – arbete och samhällsliv**

Personalen ska, efter en av rektorn gjord arbetsfördelning, bidra med underlag för elevernas val av utbildning och yrke, samt informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, fortsatt utbildning och yrkesverksamhet och motverka sådana begränsningar i valet som grundar sig på föreställningar om kön och på social eller kulturell bakgrund.

2.6 Rektorns ansvar

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att utbildningen organiseras så att den så långt möjligt anpassas efter elevernas önskemål och val av kurser och att återvändsgränder i studiegången undviks, eleverna får information inför utbildningens början, får en väl utformad introduktion i utbildningen, i ämnen och kurser samt får stöd att formulera mål för sina studier, studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke, samt skolan i dialog med eleven upprättar en individuell studieplan för varje elev och reviderar den vid behov.